

AK 14.07.2016 kuni auditi avalikustamiseni
Avaliku teabe seadus AvTS § 35 lg 2 p 2

Jürgen Ligi
minister
Haridus- ja Teadusministeerium

Meie 14.07.2016 nr 2-2.8/16/60123/50

Märgukiri auditi „Ministeeriumide sõidukite majandamise otstarbekus“ raames Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tehtud audititoimingute tulemuste kohta

Austatud härra Ligi

Riigikontroll korraldas ajavahemikul juulist 2015 kuni aprillini 2016 auditi „Ministeeriumide sõidukite majandamise otstarbekus“. Auditeeriti perioodi 01.01.2013–30.06.2015. Auditi tulemuste kohta koostas Riigikontroll auditiaruande, mille eelnõu on saadetud kõigile auditeeritud ministeeriumidele. Auditiaruanne sisaldab auditi käigus tehtud tähelepanekuid, järeltõlgitust ja ettepanekuid. Käesolevat märgukirja on probleemistikust täieliku ülevaate saamiseks soovitatav lugeda koos auditiaruandega.

Riigikontroll auditeeris, kas riigiasutused majandavad sõidukeid otstarbekalt, järgides seejuures riigivaraseaduse, riigieelarve seaduse ja riigihangete seaduse nõudeid. Selleks kontrollis Riigikontroll, kuidas asutused sõidukite soetust planeerivad, rahastamise viise leiavad, hankeid korraldavad ja sõidukeid kasutavad.

Ministeeriumide ja nende valitsemisala asutuste sõidukipargist ülevaate saamiseks küsis Riigikontroll nii riigiasutustelt kui ka Maanteeameti hallatavast liiklusregistrist perioodil 01.01.2013–30.06.2015 asutuste käsutuses olnud sõidukite nimekirja ja võrdles nende andmete vastavust. Lisaks võrreldi Maksu- ja Tolliametilt saadud perioodi 01.01.2013–30.06.2015 kohta deklareeritud ametiautode kasutamisel tasutud erisoodustuse maksude ja isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest tasutud hüvitiste andmeid riigiasutustelt küsitud samade andmetega, et selgitada välja selliste kulude suurus. Analüüsi sõidukite hankimise korraldust ja sõlmitud hankelepinguid ning nende kajastamist raamatupidamises ja saldoandmike infosüsteemi esitatud saldodes.

Kontrollitoiminguid tehti kõigis Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutustes, sh analüüsi detailiselt Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, Eesti Lennuakadeemia, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli, Sillamäe Kutsekooli, Kuressaare Ametikooli, Tallinna Ehituskooli, Tallinna Tööstushariduskeskuse, Viljandi Kutseõppekeskuse ja Tallinna Tehnikakõrgkooli sõidukite soetamist.

Alljärgnevalt toome ära auditi tulemused ja tehtud olulisemad tähelepanekud, lähtudes auditi põhiküsimustest.

1. Sõidukite hankimise planeerimine ja majanduslik otstarbekus

Auditis selgitati, kuidas planeeritakse Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas sõidukite oste, sh analüüsitakse soetamise vajadust, kaasnevaid kulusid ja finantseerimise alternatiive (sõiduki väljaost või rent) ning kavandatakse soetatava sõiduki hankimist (mh tehnilisi näitajaid, hanketingimusi).

- 1.1. Haridus- ja Teadusministeerium ei ole analüüsinud valitsemisala sõidukite kasutamist, sh seda, milliseid sõidukeid, mis eesmärgil ja millise kasutussagedusega vajatakse jm. Valitsemisala asutused esitavad ministeeriumile igal aastal kinnitatud hankeplaani. Seega on ministeeriumil olemas info valitsemisala kavandatavatest sõidukihangetest, kuid siiani ei ole

ministeerium seda koondanud eesmärgiga analüüsida sõidukite soetamise vajadust või kavandada ühishankeid. Sõidukite ja nende ülalpidamisega seotud kulusid on analüüsitud vajaduse korral eelarveläbirääkimisel.

- 1.2. Auditis saadud vastustest selgus, et asutused on sõidukite hankimisel kasutanud eelkõige kasutusrenti või on ostnud sõidukid kohe välja. Enamasti ei ole asutused enne sõiduki soetamist erinevaid majandustehingu tüüpe (väljaost, kasutus- või kapitalirent) ja nendega kaasnevaid kulusid analüüsinud, sellest lähtuvalt ei ole ka erinevaid alternatiive kaalutud.
- 1.3. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutustes oli sõidukite üle kuluarvestuse pidamine erinev: oli asutusi, kus peeti kuluarvestust sõidukite kaupa (Viljandi Kutseõppekeskus, Eesti Merekool) ja kus seda ei peetud (nt Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool, Sillamäe Kutsekool, Tallinna Ehituskool). Aga ka kuluarvestuse pidamise korral ei kasutatud olemasolevat infot uute sõidukite soetuste planeerimiseks (sh ei olnud hinnatud, millised on võimalikult soodsamad ülalpidamise ja hoolduse kulud ning millised on soodsaimad tingimused rendilepingu sõlmimiseks või kas on kasulikum hoopis sõiduk kohe välja osta).
- 1.4. Auditis selgus, et Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutused ei ole kaalunud ühishankimise võimalust. Mitmed asutused olid seisukohal, et ühiselt hankides oleks tänu mastaabiefektile võimalik saavutada soodsam hind ning kindlasti oleks ühishanke tulemusel sõlmitava raamlepinguga võimalik hankida sõidukeid parematel tingimustel. Samas arvasid mõned koolid, et ühishanke vajadus puudub, sest sõidukeid hangitakse harva ning hangitava sõiduki vajadus ja kasutusotstarve (nt hooldustehnika või erisõiduk) erineb asutusesti.

Riigikontroll uuris, kuidas Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutustes on reguleeritud sõidukite ametisõitudeks ning isiklikuks otstarbeks kasutamine ning kuidas on kehtestatud reegleid järgitud. Selleks vaadati pisteliselt üle asutuste asjakohased sisekorrad ja kontrolliti, kuidas on peetud sõitude üle arvestust.

- 1.5. Auditeeritud perioodil ei olnud Haridus- ja Teadusministeeriumil korda, mis oleks reguleerinud valitsemisala asutuste juhtide sõidukite kasutamist. Ministeerium on alates 2014. aastast andnud välja korraldusi ja käskkirju (aluseks asutuste juhtide avaldused) nii asutuste juhtide isikliku sõiduauto kasutamisel tööülesannete täitmiseks makstava hüvitise kui ka ametiauto kasutamise reguleerimiseks (üldjuhul tsentraliseeritud raamatupidamisega asutuste juhid). Nende alusel on isikliku sõiduauto tööülesannete täitmiseks kasutamise kulusid hüvitatud asutuste juhtide esitatud sõidupäevikute alusel. Mõnele asutuse juhile (Valga Kutseõppekeskus, Jõgeva Gümnaasium) on ministeerium andnud loa kasutada ametisõidukit elu- ja töökoha vahel sõitudeks, sest ühistransporti kasutades ei ole võimalik seda teekonda läbida mõistliku aja- või rahakuluga.
- 1.6. Samas oli aga Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli direktor allkirjastanud käskkirja, millega ta oli kehtestanud endale õiguse kasutada ametiautot isiklikeks sõitudeks, Pärnu Kutsehariduskeskuse direktori käskkirja järgi võib direktor hoida autot kodus. Mõne asutuse juht olid määranud auditeeritud perioodil endale isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamisel hüvitist. Riigikontroll juhib tähelepanu, et sellised iseenda hüvanguks antud riigi ressursi kasutamise õigused kätkevad endas huvide konflikti ning on riigiasutustes taunitavad.
- 1.7. Mitmes asutuses ei olnud sõidupäevikute täitmine nõuetekohane. Nii isikliku sõiduauto kasutamisel tööülesannete täitmiseks kui ka ametiauto sõitude arvestamiseks peetav sõidupäevik peab sisaldama sõiduautot kasutava isiku andmeid, sõiduauto riikliku registrimärgi andmeid, läbisõidumõõdiku alg- ja lõppnäitu iga töösõidu korral ning sõidu kuupäeva ja eesmärgi iga sõidu korral. See, millisel kujul sõidupäevikut peetakse, kas paberil või elektrooniliselt, ei oma tähtsust – oluline on, et see sisaldaks eelnimetatud andmeid.
- 1.8. Tallinna Ehituskoolis ja Tallinna Tehnikakõrgkoolis oli jäetud sõitude eesmärk märkimata, samuti Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolis, kus puudus kehtestatud sõidulehe vormil ka sõidu eesmärgi lahter. Seetõttu ei ole võimalik kontrollida, kas tegu oli töösõitudega. Tallinna Lasnamäe Mehaanikakool oli hüvitanud kahele töötajale Tartu ja Tallinna vahelised isikliku sõiduautoga sõidud kodust tööle ja tagasi, kuid neid saab töösõitudena käsitleda vaid juhul,

kui ühistransporti kasutades ei ole võimalik seda teekonda läbida mõistliku aja- või rahakuluga. Tartu ja Tallinna vahel sõidu puhul ei ole selline kulude hüvitamine põhjendatud. Isikliku sõiduautoga kodust tööle ja tagasi sõite ei saa maksuvabalt hüvitada põhjendusega, et inimesel on lihtsam ja mugavam sõita elu- ja töökoha vahel isikliku sõiduautoga kui kasutada ühiskondlikku transporti.

- 1.9. Audititoimingute tulemusel selgus, et kaheksa Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutust olid Maksu- ja Tolliametile kas jätnud esitamata isikliku sõiduauto hüvitise deklaratsiooni või ei olnud deklareerinud kõiki töötajatele makstud hüvitisi seoses isikliku sõiduauto kasutamisega tööülesannete täitmisel. Auditi ajal esitati või täiendati deklaratsioone, v. a Põltsamaa Ametikoolis (ühendatud Järvamaa Kutsehariduskeskusega 01.09.2015 ja lõpetanud seejärel oma tegevuse).

Riigikontrolli soovitused haridus- ja teadusministrile:

- analüüsida valitsemisala asutuste sõidukite soetamise vajadust ja võimaluse korral kavandada sellest lähtudes nende ühishankimine;
- töötada välja valitsemisala asutuste juhtide sõidukite kasutamist reguleeriv kord ja tagada selle rakendamine;
- nõuda, et sõidukite kasutamise üle arvestuse pidamine oleks nõuetekohane;
- tagada maksuandmete esitamine Maksu- ja Tolliametile.

2. Korraldatud sõidukihangete vastavus riigihangete seadusele

Auditis kontrolliti, kas auditeeritud perioodil sõidukite soetamiseks korraldatud hanked on läbipaistvad ja kontrollitavad, kas on tagatud pakkujate võrdne kohtlemine ning konkurentsiefektiivne ärakasutamine.

- 2.1. Sõidukite soetamisel oli hangete hindamiskriteeriumiks üldjuhul madalaim hind. Selle põhjuseks toodi asjaolu, et nii on lihtsam hanget korraldada (s.t hankedokument on lihtsama ülesehitusega), ja kasutades hankimisel majanduslikult soodsaima pakkumuse hindamiskriteeriumi, on hanke vaidlustamise risk oluliselt suurem. Riigikontrolli hinnangul peaks hankija sõlmima aga hankelepingu ennekõike majanduslikult soodsaima pakkumuse alusel, võttes kombineeritult arvesse nii sõiduki maksumust, hooldust kui ka kaasnevaid kulusid.
- 2.2. Riigikontrolli audiitorid analüüsisid perioodil 01.01.2013–30.06.2015 korraldatud sõidukihangete tehnilisi kirjeldusi. Selgus, et asutuste hangitavate sõidukite tehnilistes kirjeldustes esitatud nõuded erinevad oluliselt detailsuse poolest. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutused olid sõidukihangetes esitanud sõidukitele ka selliseid tehnilisi tingimusi, mis Riigikontrolli hinnangul ei pruugi olla asutuse põhitegevust ega sõiduki kasutamise eesmärki arvesse võttes alati põhjendatud ning mis muudavad hanke maksumuse kallimaks ja hanke läbiviimise kulukamaks (nt nahksisu või -istmed, multifunktsionaalne rool, tumendatud klaasid, nelikvedu, sõiduauto minimaalne kõrgus ja pikkus, keskmisest suurem mootori võimsus ja erinevad mugavuslisad).
- 2.3. Auditeerimiseks valitud sõidukite soetamiseks korraldatud hangete kontrollil selgus, et asutused on eksinud riigihangete seaduse nõuete vastu.
- Eesti Lennuakadeemia on elektriauto kasutusrendile võtmise hankes märkinud riigihanke registrile esitatud riigihanke aruandes hankelepingu lõplikuks kogumaksumuseks 31 667 eurot. See on aga vaid elektriauto müügihind hankes. Hankelepingu eeldatav maksumus on riigihangete seaduse kohaselt hankelepingu eeldatav kogumaksumus koos asja eeldatava jääkmaksumusega pärast hankelepingu tähtaja lõppemist. Eeldatavasse maksumusse arvestatakse hankelepingu alusel tekkivad kohustused ehk ka liisingulepingute puhul makstavad intressid ja kaasnevad kindlustuskulud. Seega oleks pidanud auto hinnale juurde arvestama ka sõlmitud hankelepingu alusel makstavad

intressid ja kindlustusmaksete summad (kogu rendiperioodi jooksul) ja hankearuandes esitama hankelepingu maksumusena 35 926 eurot.

- Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool on teraviljakombaini avatud hankemenetluse käigus pakkuja esitatud küsimusele antud vastuses muutnud hankelepingu tingimusi, loobudes nõudest, et lepingu müügi järgse hoolduse hind peab sisalduma pakkumuse/lepingu hinnas. Riigikontrolli hinnangul on see oluline hanketingimuste muudatus, mille puhul oleks tulnud muuta ka hankedokumentatsiooni ja teavitada sellest kohe kõiki hankest huvitatud isikuid. Selle tegemata jätmisega on rikutud riigihangete korraldamise üldpõhimõtteid ehk kool ei ole kohelnud kõiki pakkujaid võrdselt ega ole taganud konkurentsi efektiivset ärakasutamist. Sellist hankelepingu tingimuste muutmist hankemenetluse käigus saab tõlgendada hankemenetluse käigus peetud läbirääkimistena. Avatud hankemenetluse käigus on aga hankijal keelatud läbirääkimisi pidada.
- Sillamäe Kutsekooli auto liisimiseks korraldatud avatud hankemenetluse tehnilises kirjelduses oli nõue, et hangitava auto kombineeritud CO₂-heitmete kogus peab olema kuni 150 g/km. Saadud kahes pakkumuses pakuti mõlemas sama marki autot, mille CO₂-heitmete kogus oli 179 g/km ehk nõutust suurem. Sellele vaatamata tunnistati pakkumused nõuetele vastavaks ja sõlmiti leping madalama hinna pakkujaga.

Kooli selgitusel oli hankekomisjon, kes kontrollis pakkumuste vastavust tehnilistele tingimustele, arvamisel, et kuna kombineeritud CO₂-heitmete kogus 179 g/km on riigis kehtivate normide piires, pole selline mittevastavus tehnilisele kirjeldusele oluline ega mõju sõiduki ekspluatatsioonile. Aktsepteerides hankes toodud tehnilistele nõuetele mittevastava pakkumuse, ei järgitud Riigikontrolli hinnangul riigihangete seadust, kuna teistele pakkujatele ei olnud teada, et võib pakkuda ka teistsuguse CO₂-heitmete kogusega autot. Seega ei olnud tagatud pakkujate võrdne kohtlemine.

- Sama hanke hankedokumentide kohaselt soovis kool sõiduauto ostu rahastamiseks sõlmida kasutusrendilepingu, mille tingimused olid järgmised: 36 kuu pikkune rendiperiood, 0% sissemakse ja 20% jääkväärtus, rendi kuumaksed võrdse suurusega. Sellistel tingimustel hankeleping ka sõlmiti. Riigikontrolli hinnangul ei ole sellistel tingimustel lepingu sõlmimine otstarbekas ega säästlik, sest kool tasub kolme aastaga 80% auto hinnast, kuid kasutab seda vaid 3 aastat, kuigi autol on 10-aastane majanduslik eluiga.

2.4. Sõidukite hankimiseks olid lihthanke jätnud korraldamata Rakvere Ametikool, Eesti Mereakadeemia, Haapsalu Viigi Kool, Eesti Lennuakadeemia, Kallemäe Kool ja Nõo Reaalgümnaasium.

Riigikontrolli soovitus haridus- ja teadusministrile:

- nõuda, et hanke tehnilised tingimused oleksid määratud, arvestades eelkõige sõiduki kasutamise eesmärki, ega oleks ebamõistlikult detailsed ja põhjendamatuid kulusid kaasa toovad. Hanke hindamiskriteeriumidena eelistada selliseid, mis võimaldaksid majanduslikult soodsaimat hankimist;
- tagada, et sõidukite hankimiseks korraldatakse hanked, järgides riigihangete seadust, sh seaduse üldpõhimõtteid, mille järgi tuleb kasutada raha säästlikult ja otstarbekalt ning tagada konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhe.

3. Sõlmitud rendilepingute vastavus kapitalirendilepingu tingimustele, nende kajastamine raamatupidamises ja nende planeerimine riigieelarvesse finantseerimistehinguna

Auditis selgitati, kas sõlmitud rendilepingud sisaldavad kapitalirendi tingimusi ning kuidas toimub rendikulude riigieelarvesse planeerimine ja raamatupidamises kajastamine.

3.1. Kontrolliks valitud Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutuste sõidukite rendilepingutest ei olnud ükski raamatupidamises kajastatud varana ja kapitalirendikohustusena: neid oli kajastatud kasutusrendina. Samuti ei olnud 2013., 2014. ja

2015. aasta eelarvetega antud raha sõidukite soetamiseks ning asutustelt saadud info kohaselt ei taotletudki selleks raha.

Samas sisaldasid auditeeritud lepingud mitmeid kapitalirendi tingimusi, mistõttu tuleb need raamatupidamises kajastada varana ja kapitalirendikohustusena. Nii on näiteks Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse, Viljandi Kutseõppekeskuse, Pärnu Kutsehariduskeskuse ja Eesti Lennuakadeemia sõidukite liisimiseks sõlmitud liisingulepingutes kokku lepitud võimaluses pärast liisingu osamaksete ja intressi tasumist sõiduk jääkväärtusega omandada. Tallinna Ehituskooli, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli, Sillamäe Kutsekooli, Haapsalu Viigi Kooli, Viljandi Kutseõppekeskuse, Eesti Lennuakadeemia, Pärnu Kutsehariduskeskuse ja Kuressaare Ametikooli sõlmitud liisingulepingutes on aga selliseid tingimusi, mille alusel on kõik riskid ja hüved üle kandunud rentnikule: kohustus katta renditava vara väärtuse vähenemisest tingitud kahjum (raamatupidamisel jääkväärtus on suurem kui tegelik realiseerimishind); kohustus hüvitada lepingu ennetähtaegsest lõpetamisest tulenev kahju (vara väärtandamisel saadud hind on väiksem kui lepingujärgse võlgnevuse, põhimaksete ja vara jääkväärtuse summa).

Seega pole need lepingud asutuste raamatupidamises õigesti kajastatud, ja kuna ka riigieelarves ei olnud finantseerimistehinguteks raha ette nähtud, tehti rendimaksed asutuste majandamiskuludeks ette nähtud rahast, millega rikuti riigieelarve seadust. Riigieelarve seadusega on keelatud võtta võlakohustusi ning teha tehinguid kapitalirendi tingimustel, kui selleks pole eelarvesse raha antud.

- 3.2. Bilansis mittekajastatud lepingute ja neist tulenevate kohustuste üle arvestuse pidamiseks on riigis kasutusele võetud bilansivälised kontod. Auditis kontrolliti võetud rendikohustuste kajastumist bilansivälisel kontol, kust peaks saama infot tulevaste perioodide kasutusrendimaksete kohta, millest ei ole võimalik rendilepingute katkestamisel hoiduda.

Auditi tulemusel ilmnes, et neil kontodel kajastatakse muu hulgas ka kapitalirendi tingimustele vastavaid lepinguid (vt p 4.1), kuigi raamatupidamise reeglite kohaselt peaksid need kohustused olema bilansis arvele võetud.

Statistikaamet kasutab riigi rahandusstatistika arvutamisel Rahandusministeeriumi saldoandmike infosüsteemis vastavatel bilansikontodel kajastatud summasid. Kuna bilansivälistelt kontodelt Statistikaamet andmeid ei otsi ega kasuta, ei jõua valesti klassifitseeritud rendilepingud ka rahandusstatistikasse.

Riigikontrolli soovitusel haridus- ja teadusministrile:

- korraldada kõigi sõlmitud rendilepingute ülevaatamine ning raamatupidamises kajastamine vastavuses lepingutingimuste ja raamatupidamisreeglitega, et tagada valitsussektori statistika tegemise aluseks korrektsed andmed;
- taotleda eelarve koostamise protsessis luba finantseerimistehinguteks, sh kõrvaldada juba sõlmitud lepingutest tulenevad riigieelarve seaduse rikkumised ja välistada eksimused uute rendilepingute planeerimisel.

4. Muud tähelepanekud

- 4.1. Võrreldes liiklusregistris registreeritud sõidukite andmeid infoga, mille asutused esitasid Riigikontrollile auditeeritud perioodil kasutuses olnud sõidukipargi kohta, ilmnes, et liiklusregistris olid arvel ka järgmised kasutuskõlbmatud, maha kantud, varastatud või õppevahendina kasutatavad sõidukid:

- ministeeriumis maha kantud madelauto; Hiiumaa Ametikoolil 2 traktorit, mida kool ei vaja ja mis ei ole kasutuskõlblikud; Urvaste koolil 4 kasutuses mitteolevat sõidukit, mille kohta ei olnud vormistatud ka mahakandmise akti; Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakoolil 2 mahakantud sõidukit. Pärnumaa Kutsehariduskeskuse 4 sõiduki registrisolek oli peatatud, kuna sõidukid ei olnud kasutuskõlblikud, kuid neid ei olnud maha kantud. Auditi ajal vormistati neist 2 sõiduki mahakandmine;

- Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakoolil 3 sõidukit ja Viljandi Kutseõppekeskusel buss, mis kõik on kasutusel õppevahendina sõidukitehnikute õppes. Järvamaa Kutsehariduskeskus oli jätnud õigel ajal maha kandmata 7 sõidukit, mille numbrimärgid ja registreerimistunnistused olid ümberkolimiste käigus enne 2013. aastat kaduma läinud. Kooli direktorilt saadud selgituste kohaselt olid sõidukid ka lagunened ja amortiseerunud, väga paljudelt olid detailid kadunud või varastatud. Neid sõidukeid kasutatakse õppetöös: osa detaile on kasutuses tehnikatunnis, osa metalli metallitöötunnis ning osa tarvitatud teiste seadmete remondiks. Kool palus sõidukid liiklusregistrist kustutada alles 2015. aastal;
- Haapsalu Kutsehariduskeskusel sõiduk, mis on 2005. aastal kooli raamatupidamisest maha kantud. Samas selgus, et sõiduk on tegelikult antud 10 aastaks äriühingule vastutavale hoiule, rikkudes sealjuures riigivaraseaduse põhimõtteid (valitseja on kohustatud riigivara valitsema eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult, ning tehes riigivaraga mis tahes toiminguid või tehinguid, peab riigivara valitseja juhinduma põhimõttest suurendada kasu ja vältida kahju, mis riik võib neist toimingutest või tehingutest saada);
- Räpina Aianduskoolil traktor, mis 2007. aastal varastati.

Lisaks ei esitanud Lääne-Viru Rakenduskõrgkool, Tallinna Tööstushariduskeskus, Valgamaa Kutseõppekeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Põltsamaa Ametikool ning Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool esialgu kõikehõlmavaid andmeid auditeeritud perioodil kasutuses olnud sõidukite kohta.

Riigikontrolli hinnangul on andmete erinevuse üks põhjus see, et asutused ei võrdle varade inventuuri tegemisel oma vara välistes registrites olevate andmetega ehk ei kontrolli oma valduses olevate sõidukite seisukorda ja füüsilist olemasolu ega võrdle neid liiklusregistri andmetega.

Asutuse kasutuses mitteoleva sõiduki arvelolek liiklusregistris võib kaasa tuua sundkindluskulu ja annab valet info sõidukite tegeliku seisu kohta.

Riigikontrolli soovitus haridus- ja teadusministrile: korraldada sõidukeid puudutavate andmete korrastamine.

4.2. Lisaks küsis Riigikontroll liiklusregistrist andmeid rendileandjale tagastatud sõidukite uute valdajate kohta, et selgitada välja, ega ei ole riigiasutuse rendilepingu alusel suures osas kinni makstud, korralikult hooldatud ning vajadusel enne tagastamist korda tehtud sõiduki uus omanik selle sama asutuse töötaja.

Selle toimuingu tulemusena selgus, et auditeeritud perioodil oli Tallinna Polütehnikumis, Kuressaare Ametikoolis, Sillamäe Kutsekoolis ning Haridus- ja Teadusministeeriumis rendilepingu lõppedes rendileandjale tagastatud sõiduki otnud välja sama asutuse töötaja. Kuna sõiduki võõrandamise tehing on toimunud füüsilise ja eraõigusliku juriidilise isiku vahel, puudub Riigikontrollil info ja võimalus anda hinnang võõrandamistehingu lepingutingimuste kohta.

Riigikontrolli arvates võib riigiasutuse töötaja asutuse rendilepingu perioodi lõpuks suures osas kinni makstud sõiduki (käsitletud juhtudel 60–84% ulatuses) väljaostmine anda aluse korruptsiooniohtlikele tehingutele. Seda eriti juhtudel, kui väljaostja saab oma otsustega mõjutada selle sõiduki rendilepingu järgset jääkväärtust.

Täname Haridus- ja Teadusministeeriumi ja tema valitsemisala töötajaid meeldiva koostöö eest ning loodame, et esitatud tähelepanekutest on abi sõidukipargiga seonduvate tegevuste korrastamisel!

Palun Teid Riigikontrolli kirjalikult teavitada rakendatavatest meetmetest **hiljemalt 22.08.2016**.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Katrin Eller 640 0763
katrin.eller@riigikontroll.ee